
22010A0825(01)

25.8.2010.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 223/3

PROTOKOL

o izmjeni Sporazuma o zračnom prijevozu između Sjedinjenih Američkih Država i Europske zajednice i njezinih država članica, potpisanoj 25. i 30. travnja 2007.

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE (dalje u tekstu: „Sjedinjene Države”),

s jedne strane; i

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

REPUBLIKA MAĐARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE,

ugovorne stranke Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije te države članice Europske unije (dalje u tekstu „države članice”),

i EUROPSKA UNIJA,

s druge strane;

U NAMJERI razvijanja okvira utvrđenog Sporazumom o zračnom prijevozu između Sjedinjenih Država i Europske zajednice i njezinih država članica, potписанog 25. i 30. travnja 2007. (dalje u tekstu „Sporazum”), s ciljem otvaranja pristupa tržistima i postizanja najvećih mogućih pogodnosti za potrošače, zračne prijevoznike, radnu snagu i zajednice s obje strane Atlantika,

ISPUNJAVAĆI mandat u članku 21. Sporazuma o brzom razvoju pregovora druge faze sporazuma koja unaprjeđuje ovaj cilj,

PREPOZNAVajući da je Europska unija zamijenila i naslijedila Europsku zajednicu kao posljedica stupanja Ugovora iz Lisabona o izmjeni Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice na snagu 1. prosinca 2009., te se od tog datuma sva prava i obveze, i sva pozivanja na njih, Europske zajednice u Sporazumu primjenjuju na Europsku uniju,

SPORAZUMJELI SU SE O IZMJENI SPORAZUMA:

Članak 1.

Definicije

Članak 1. Sporazuma mijenja se kako slijedi:

1. Umeće se sljedeća nova definicija nakon stavka 2.:

„2.a „utvrđivanje državljanstva” znači nalaz da zračni prijevoznik koji predlaže obavljanje usluga u skladu s ovim Sporazumom ispunjava zahtjeve članka 4. vezane za njegovo vlasništvo, stvarnu kontrolu i glavno mjesto poslovanja;”.

2. Umeće se sljedeća nova definicija nakon stavka 3.:

„3.a „utvrđivanje podobnosti” znači nalaz da zračni prijevoznik koji predlaže obavljanje usluga u skladu s ovim Sporazumom ima zadovoljavajuću finansijsku sposobnost i primjerenu stručnost za obavljanje takvih usluga te je sklon poštovanju zakona, uredbi i zahtjeva koji uređuju obavljanje takvih usluga;”.

Članak 2.

Uzajamno priznavanje regulatornih odredaba u vezi podobnosti i državljanstva zračnih prijevoznika

Novi članak 6.a umeće se iza članka 6. kako slijedi:

„Članak 6.a

Uzajamno priznavanje regulatornih odredaba u vezi podobnosti i državljanstva zračnih prijevoznika

1. Nakon primitka zahtjeva za odobrenje obavljanja usluga, u skladu s člankom 4., od zračnog prijevoznika jedne ugovorne stranke, zrakoplovna tijela druge ugovorne stranke priznaju bilo kakvo utvrđivanje podobnosti i/ili državljanstva od strane zrakoplovnih tijela prve ugovorne stranke u odnosu na tog zračnog prijevoznika kao da je navedeno utvrđivanje izvršeno od strane njezinih vlastitih zrakoplovnih tijela te se dalje ne raspituju o navedenim pitanjima, osim kako je predviđeno podstavkom (a) u nastavku.

(a) Ako, nakon primitka zahtjeva za odobrenje obavljanja usluga od zračnog prijevoznika, ili nakon priznavanja takvog odobrenja, zrakoplovna tijela ugovorne stranke koja prima obavijest imaju poseban razlog za zabrinutost vezan uz to da, usprkos utvrđivanju od strane zrakoplovnih tijela druge ugovorne stranke, uvjeti navedeni u članku 4. ovog Sporazuma za priznavanje odgovarajućih odobrenja ili dozvola nisu ispunjeni, tada odmah obavješćuju navedena tijela i iznose utemeljene razloge svoje zabrinutosti. U tom slučaju, bilo koja ugovorna stranka može tražiti savjetovanje koje bi trebalo uključivati predstavnike odgovarajućih zrakoplovnih tijela, i/ili dodatne podatke važne za ovo pitanje, i takvi se zahtjevi ispunjavaju što je prije izvedivo. Ako pitanje ostane neriješeno, bilo koja ugovorna stranka može ga iznijeti Zajedničkom odboru.

(b) Ovaj se članak ne primjenjuje na odredbe vezane uz certifikate ili licence koji se odnose na sigurnost; dogovore o zaštiti; ili pokriće osiguranja.

2. Svaka ugovorna stranka putem Zajedničkog odbora obavješćuje drugu, ako je moguće unaprijed, ili u suprotnom u najkraćem mogućem roku nakon toga, o svim značajnim promjenama kriterija koje primjenjuje kod utvrđivanja iznesenih u gore navedenom stavku 1. Ako ugovorna stranka koja prima obavijest zatraži savjetovanje o bilo kakvoj navedenoj promjeni, savjetovanje se održava u Zajedničkom odboru u roku od 30 dana od takvog zahtjeva, osim ako se ugovorne stranke ne dogovore drukčije. Ako, nakon navedenog savjetovanja, ugovorna stranka koja prima obavijest smatra da revidirani kriteriji druge ugovorne stranke ne bi bili zadovoljavajući za uzajamno priznavanje regulatornih odredaba, ugovorna stranka koja prima obavijest može obavijestiti drugu ugovornu stranku o suspenziji stavka 1. Ugovorna stranka koja prima obavijest može okončati takvu suspenziju u bilo kojem trenutku. Zajednički se odbor obavješćuje na odgovarajući način.”.

Članak 3.

Okoliš

Članak 15. Sporazuma u cijelosti se briše i zamjenjuje sljedećim:

„Članak 15.

Okoliš

1. Ugovorne stranke priznaju važnost zaštite okoliša pri razvoju i provedbi međunarodne politike zračnog prometa, pažljivog razmatranja troškova i prednosti mjera zaštite okoliša pri razvoju takve politike i, kada je primjereni, zajedničkog poduzimanja učinkovitih globalnih rješenja. Prema tome, ugovorne stranke namjeravaju zajedno raditi na ograničavanju ili smanjenju, na ekonomski opravdan način, učinka međunarodnog zrakoplovstva na okoliš.

2. Kad ugovorna stranka razmatra predložene mjere zaštite okoliša na regionalnoj, nacionalnoj ili lokalnoj razini, trebala bi procijeniti moguće negativne učinke na ostvarivanje prava sadržanih u ovom Sporazumu, i, ako se takve mjere usvoje, trebala bi poduzeti odgovarajuće mjere za ublažavanje takvih negativnih učinaka. Na zahtjev ugovorne stranke, druga ugovorna stranka iznosi opis takve evaluacije i mjera za ublažavanje.

3. Nakon uspostave mjera zaštite okoliša, uvažavaju se norme zaštite okoliša u zrakoplovstvu koje je donijela Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva u prilozima Konvenciji, osim u slučaju kad su prijavljene razlike. Ugovorne stranke primjenjuju sve mjere zaštite okoliša koje utječu na usluge iz ovog Sporazuma u skladu s člankom 2. i člankom 3. stavkom 4. ovog Sporazuma.

4. Ugovorne stranke ponovno potvrđuju obvezu država članica i Sjedinjenih Država primjenjivanja načela uravnoteženog pristupa.

5. Sljedeće se odredbe primjenjuju na uvođenje novih obaveznih operativnih ograničenja vezanih uz buku u zračnim lukama koje bilježe više od 50 000 kretanja civilnih podzvučnih mlaznih zrakoplova u kalendarskoj godini.

(a) Odgovorna tijela ugovorne stranke omogućuju razmatranje stajališta zainteresiranih strana u procesu donošenja odluka.

(b) Obavijest o uvođenju bilo kojeg novog operativnog ograničenja stavlja se na raspolaganje drugoj ugovornoj stranci najmanje 150 dana prije stupanja tog operativnog ograničenja na snagu. Na zahtjev te druge ugovorne stranke, drugoj ugovornoj stranci odmah se dostavlja pisano izvješće u kojem se navode razlozi zbog kojih je uvedeno operativno ograničenje, cilj zaštite okoliša utvrđen za zračnu luku te mjere ispunjene za postizanje tog cilja. Navedeno izvješće uključuje odgovarajuću evaluaciju vjerojatnih troškova i prednosti raznih razmotrenih mjera.

(c) Operativna ograničenja su i. nediskriminirajuća; ii. restriktivna samo u onoj mjeri potrebnoj za postizanje cilja zaštite okoliša utvrđenog za određenu zračnu luku; te su iii. neproizvoljna.

6. Ugovorne stranke potvrđuju i potiču razmjenu podataka i redoviti dijalog stručnjaka, posebno putem postojećih komunikacijskih kanala, radi poboljšanja suradnje, prema primjenljivim zakonima i uredbama, vezano uz pitanja učinaka međunarodnog zrakoplovstva na okoliš i rješenja ublažavanja tih učinaka, uključujući:

(a) istraživanje i razvoj zrakoplovne tehnologije pogodne za okoliš;

(b) napredak znanstvenog razumijevanja vezanog uz učinke emisija zrakoplovstva za bolju potporu političkim odlukama;

(c) inovacije upravljanja zračnim prometom s ciljem smanjenja učinaka zrakoplovstva na okoliš;

(d) istraživanje i razvoj održivih alternativnih goriva za zrakoplovstvo; i

(e) razmjenu stajališta o pitanjima i mogućnostima na međunarodnim forumima koji se bave učincima zrakoplovstva na okoliš, uključujući koordinaciju položaja, kada je primjereni.

7. Ako ugovorne stranke to zatraže, Zajednički odbor, uz pomoć stručnjaka, radi na razvoju preporuka koje se odnose na rješavanje pitanja mogućeg preklapanja i dosljednosti tržištem određenih mjera koje se odnose na emisije zrakoplovstva koje provode ugovorne stranke s ciljem izbjegavanja dvostrukih mjera i troškova i smanjenja, u mjeri koja je moguća, administrativnog tereta na zračne prijevoznike. Provedba takvih preporuka podliježe unutarnjem odobrenju ili ratifikaciji, prema zahtjevu svake ugovorne stranke.

8. Ako jedna ugovorna stranka vjeruje da pitanje zaštite okoliša u zrakoplovstvu, uključujući predložene nove mјere, izaziva zabrinutost vezanu uz primjenu ili provedbu ovog Sporazuma, može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora, kako je navedeno u članku 18., radi razmatranja pitanja i razvijanja odgovarajućih odgovora na utemeljenu zabrinutost.”.

Članak 4.

Socijalna dimenzija

Novi članak 17.a umeće seiza članka 17. kako slijedi:

„Članak 17.a

Socijalna dimenzija

1. Ugovorne stranke priznaju važnost socijalne dimenzije Sporazuma i prednosti koje proizlaze kad su otvorena tržišta popraćena visokim standardima vezanim uz radnu snagu. Mogućnosti pružene u okviru Sporazuma nisu namijenjene podcenjivanju standarda vezanih uz radnu snagu ili prava koja se odnose na radnu snagu te načela sadržanih u zakonodavstvima ugovornih stranaka.

2. Načela u stavku 1. pružaju smjernice ugovornim strankama pri provedbi Sporazuma, uključujući redovito razmatranje od strane Zajedničkog odbora, u skladu s člankom 18., socijalnih učinaka Sporazuma i razvijanje primjerenih odgovora na utemeljenu zabrinutost.”.

Članak 5.

Zajednički odbor

Stavci 3., 4. i 5. članka 18. Sporazuma u cijelosti se brišu i zamjenjuju sljedećima:

„3. Zajednički odbor preispituje, prema potrebi, cjelokupnu provedbu Sporazuma, uključujući sve učinke ograničenja infrastrukture u zračnom prometu na ostvarivanje prava predviđenih člankom 3., učinke mјera zaštite poduzetih u skladu s člankom 9., učinke na uvjete tržišnog natjecanja, uključujući i u području računalnog sustava rezervacija, te

sve socijalne učinke provedbe Sporazuma. Zajednički odbor također stalno razmatra pojedinačna pitanja ili prijedloge za koje bilo koja ugovorna stranka utvrđi da utječu ili bi mogli utjecati na operacije iz ovog Sporazuma, poput proturječnih regulatornih odredaba.

4. Zajednički odbor također razvija suradnju na sljedeće načine:

- (a) razmatranjem potencijalnih područja za daljnji razvoj Sporazuma, uključujući preporuku izmjene Sporazuma;
- (b) razmatranjem socijalnih učinaka Sporazuma pri njegovoj provedbi i razvijanjem primjerenih odgovora na utemeljenu zabrinutost;
- (c) vođenjem evidencije o pitanjima u pogledu državnih subvencija ili pomoći, koja na Zajedničkom odboru postavi bilo koja ugovorna stranka;
- (d) donošenjem odluka konsenzusom o bilo kojim pitanjima koja se odnose na primjenu članka 11. stavka 6.;
- (e) razvijanjem, kada to zatraže ugovorne stranke, dogovora za uzajamno priznavanje regulatornih odredaba;
- (f) poticanjem suradnje između tijela ugovornih stranaka pri razvijanju njihovih sustava upravljanja zračnim prometom s ciljem optimizacije interoperabilnosti i kompatibilnosti tih sustava, smanjenja troškova i unapređivanja njihove sigurnosti, kapaciteta i učinaka na okoliš;
- (g) promicanjem razvoja prijedloga za zajedničke projekte i inicijative u području zrakoplovne sigurnosti, uključujući s trećim zemljama;
- (h) poticanjem nastavka uske suradnje nadležnih tijela ugovornih stranaka za zrakoplovnu sigurnost, uključujući inicijative razvijanja sigurnosnih postupaka koji bi povećali broj putnika i tereta bez ugrožavanja sigurnosti;
- (i) razmatranjem toga bi li zakoni, uredbe i prakse ugovornih stranaka u područjima obuhvaćenima Prilogom 9. Konvenciji (Potpora) mogli utjecati na ostvarivanje prava iz ovog Sporazuma;

(j) poticanjem razmjene na stručnoj razini u pogledu novih zakonodavnih ili regulatornih inicijativa i razvoja, uključujući one u područjima zaštite, sigurnosti, okoliša, infrastrukture zračnog prometa (uključujući slotove) i zaštite potrošača;

(k) poticanjem savjetovanja, kada je primjерeno, o pitanjima zračnog prijevoza koja se rješavaju u međunarodnim organizacijama i u odnosima s trećim zemljama, uključujući razmatranje pitanja usvajanja zajedničkog pristupa; i

(l) donošenjem odluka, konsenzusom, koje se odnose na članak 1. stavak 3. Priloga 4. i članak 2. stavak 3. Priloga 4.

5. Ugovorne stranke imaju zajednički cilj postizanja što većih pogodnosti za potrošače, zračne prijevoznike, radnu snagu i zajednice s obje strane Atlantika proširivanjem ovog Sporazuma tako da uključuje treće zemlje. U tu svrhu Zajednički odbor razmatra, prema potrebi, uvjete i postupke, uključujući sve potrebne izmjene ovog Sporazuma, koji bi bili potrebnii za pristup dodatnih trećih zemalja ovom Sporazu-mu.”.

Članak 6.

Daljnje širenje mogućnosti

Članak 21. u cijelosti se briše i zamjenjuje sljedećim:

„Članak 21.

Daljnje širenje mogućnosti

1. Ugovorne stranke obvezuju se na zajednički cilj uključivanja prepreka pristupa tržištu da bi se postigle što veće pogodnosti za potrošače, zračne prijevoznike, radnu snagu i zajednice s obje strane Atlantika, uključujući povećanje pristupa njihovih zračnih prijevoznika globalnim kapitalnim tržištima, za što realnije odražavanje globalne zrakoplovne industrije, osnaživanje transatlantskog sustava zračnog prijevoza i uspostavu okvira koji će potaknuti ostale zemlje da otvore vlastita tržišta zrakoplovnih usluga.

2. U skladu sa zajedničkim ciljem iz stavka 1., te pri ispunjavanju svojih odgovornosti u skladu s člankom 18. vezanim uz nadziranje provedbe ovog Sporazuma, Zajednički odbor godišnje preispituje razvoje, uključujući prema zakonodavnim promjenama navedenima u ovom članku. Zajednički odbor u tom smislu razvija postupak suradnje, uključujući odgovara-juće preporuke ugovornim strankama. Europska unija i njezine države članice omogućuju Sjedinjenim Državama ili njezinim državljanima većinsko vlasništvo i stvaran nadzor

nad svojim zračnim prijevoznicima, na temelju uzajamnosti i nakon potvrde Zajedničkog odbora da zakoni i uredbe Sjedinjenih Država omogućuju država članicama ili njihovim državljanima većinsko vlasništvo i stvaran nadzor nad zračnim prijevoznicima iz Sjedinjenih Država.

3. Na osnovi pisane potvrde Zajedničkog odbora, u skladu s člankom 18. stavkom 6., da zakoni i uredbe svake ugovorne stranke dozvoljavaju drugoj ugovornoj stranci ili njezinim državljanima većinsko vlasništvo i stvaran nadzor nad njezinim zračnim prijevoznicima:

(a) odjeljak 3. Priloga 1. Sporazuma prestaje vrijediti;

(b) zračni prijevoznici u Sjedinjenim Državama imaju pravo obavljanja redovitog kombiniranog putničkog prometa između točaka u Europskoj uniji i njezinim državama članicama i pet zemalja, bez obavljanja prijevoza u točki na državnom području Sjedinjenih Država. Te zemlje određuje Zajednički odbor u roku od jedne godine od dana potpisivanja ovog Protokola. Zajednički odbor može izmijeniti popis ili povećati broj tih zemalja; i

(c) tekst članka 2. Priloga 4. Sporazumu („Vlasništvo i nadzor nad zračnim prijevoznicima trećih zemalja”) prestaje vrijediti i tekst Priloga 6. Sporazumu stupa na snagu umjesto njega, vezano uz zračne prijevoznike trećih zemalja u vlasništvu i pod nadzorom Sjedinjenih Država ili njezinih državljanima.

4. Nakon pisane potvrde Zajedničkog odbora, u skladu s člankom 18. stavkom 6., da prema zakonima i uredbama Europske unije i njezinih država članica vezanima uz uvođenje operativnih ograničenja vezanih uz buku u zračnim lukama koje imaju više od 50 000 godišnjih kretanja civilnih podzvučnih mlažnih zrakoplova Europska komisija ima ovlast preispitati postupak prije uvođenja takvih mjeri i, ako odgovarajući postupci nisu praćeni u skladu s primjenljivim obvezama, poduzeti odgovarajuće pravne mjere prije uvođenja dotičnih mjeri:

(a) zračni prijevoznici Europske unije imaju pravo obavljanja redovitog kombiniranog putničkog prometa između točaka u Sjedinjenim Državama i pet dodatnih zemalja, bez obavljanja prometa u točki na području Europske unije i njezinih država članica. Te zemlje određuje Zajednički odbor u roku od jedne godine od dana potpisivanja ovog Protokola. Zajednički odbor može izmijeniti popis ili povećati broj tih zemalja; i

(b) tekst članka 2. Priloga 4. Sporazumu („Vlasništvo i nadzor nad zračnim prijevoznicima trećih zemalja“) prestaje vrijediti i tekst Priloga 6. Sporazumu stupa na snagu umjesto njega, vezano uz zračne prijevoznike trećih zemalja u vlasništvu i pod nadzorom država članica ili njihovih državljana.

5. Nakon pisane potvrde Zajedničkog odbora da je ugovorna stranka ispunila uvjete iz stavaka 3. i 4. koji se primjenjuju na tu ugovornu stranku, ugovorna stranka može zahtijevati savjetovanje visoke razine vezano uz provedbu ovog članka. Takvo savjetovanje započinje u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva, osim ako se ugovorne stranke ne dogovore drugačije. Ugovorne stranke čine sve što je potrebno da bi riješile pitanja iznesena tijekom savjetovanja. Ako ugovorna stranka koja zahtijeva savjetovanje nije zadovoljna ishodom savjetovanja, ta ugovorna stranka može pisanim, diplomatski putem obavijestiti o svojoj odluci da ni jedan zračni prijevoznik druge ugovorne stranke ne obavlja dodatne frekvencije ili stupa na nova tržišta u okviru ovog Sporazuma. Takva odluka stupa na snagu 60 dana od datuma obavijesti. Druga ugovorna stranka može, unutar navedenog razdoblja, odlučiti da ni jedan zračni prijevoznik prve ugovorne stranke ne obavlja dodatne frekvencije ili stupa na nova tržišta u okviru ovog Sporazuma. Takva odluka stupa na snagu onog dana kao odluka prve ugovorne stranke. Sve takve odluke ugovorne stranke mogu se ponisti dogовором измеđу ugovornih stranaka, što pisanim putem potvrđuje Zajednički odbor.”.

Članak 7.

Prijevoz koji naručuje Vlada Sjedinjenih Država

Prilog 3. Sporazumu u cijelosti se briše i zamjenjuje sljedećim:

„PRILOG 3.

Prijevoz koji naručuje Vlada Sjedinjenih Država

Zračni prijevoznici zajednice imaju pravo prijevoza putnika i tereta redovitim i charter letovima za koje civilni odjel, agencija ili pomoćno tijelo Vlade Sjedinjenih Država:

1. naruči prijevoz za sebe ili u okviru izvođenja sporazuma po kojem plaćanja obavlja Vlada ili se plaćanje obavlja iz iznosa predviđenih za korištenje od strane Vlade; ili
2. osigurava prijevoz u ili iz stranih zemalja ili međunarodnih ili drugih organizacija bez naknade,

a taj se prijevoz obavlja:

- (a) između bilo koje točke u Sjedinjenim Državama i bilo koje točke izvan Sjedinjenih Država, u mjeri u kojoj je takav prijevoz odobren prema članku 3. podstavku 1.

točki (c) osim – u odnosu na putnike za koje vrijedi ugovor o cijeni prijevoza između dvaju gradova – između točaka za koje vrijedi ugovor o cijeni prijevoza između dvaju gradova; ili

- (b) između bilo koje dvije točke izvan Sjedinjenih Država.

Ovaj se Prilog ne primjenjuje na prijevoz koji naručuje ili plaća ministar obrane ili tajnik vojnog odjela.”.

Članak 8.

Prilozi

Tekst Privitka ovom Protokolu prilaže se Sporazumu kao Prilog 6.

Članak 9.

Privremena primjena

1. Do stupanja na snagu, ugovorne su stranke suglasne da ovaj Protokol primjenjuju privremeno, u mjeri dopuštenoj u skladu s primjenljivim domaćim pravom, od dana potpisivanja.
2. Svaka ugovorna stranka može u bilo koje vrijeme, u pisanim obliku diplomatskim putem obavijestiti drugu ugovornu stranku o svojoj odluci da više ne primjenjuje ovaj Protokol. U tom slučaju, primjena ovog Protokola prestaje u pomoć po srednjem vremenu po Greenwichu na kraju prometne sezone Međunarodnog udruženja zračnih prijevoznika (IATA), jednu godinu nakon datuma pisane obavijesti, osim ako se dogovorom ugovornih stranaka ta obavijest ne povuče prije isteka navedenog roka. U slučaju da privremena primjena Sporazuma prestane vrijediti u skladu sa člankom 25. stavkom 2. Sporazuma, privremena primjena ovog Protokola prestaje vrijediti u istom trenutku.

Članak 10.

Stupanje na snagu

Ovaj Protokol stupa na snagu na kasniji od sljedećih datuma:

1. dan stupanja na snagu sporazuma; i
2. jedan mjesec nakon datuma posljednje note u razmjeni diplomatskih nota između ugovornih stranaka kojima se potvrđuje da su završeni svi potrebiti postupci za stupanje ovog Protokola na snagu.

Za potrebe ove razmjene diplomatskih nota, diplomatske note Europske unije ili njezinim državama članicama ili od Europske unije i njezinim državama članicama, ovisno o slučaju, dostavljaju se Europskoj uniji ili ih ona dostavlja. Diplomska nota ili nota Europske unije i njezinim državama članicama sadrži priopćenje svake države članice kojim se potvrđuje da su njezini postupci, potrebitni za stupanje ovog Protokola na snagu, završeni.

U POTVRDU TOGA, dolje potpisani, koji su valjano ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Съставено в Люксембург на двадесет и четвърти юни две хиляди и десета година.

Hecho en Luxemburgo, el veinticuatro de junio de dos mil diez.

V Lucemburku dne dvacátého čtvrtého června dva tisíce deset.

Udfærdiget i Luxembourg den fireogtyvende juni to tusind og ti.

Geschehen zu Luxemburg am vierundzwanzigsten Juni zweitausendzehn.

Kahe tuhande kümnda aasta juunikuu kahekümne neljandal päeval Luxemburgis.

Έγινε στο Λουξεμβούργο, στις είκοσι τέσσερις Ιουνίου δύο χιλιάδες δέκα.

Done at Luxembourg on the twenty-fourth day of June in the year two thousand and ten.

Fait à Luxembourg, le vingt-quatre juin deux mille dix.

Fatto a Lussemburgo, addì ventiquattro giugno duemiladieci.

Luksemburgā, divi tūkstoši desmitā gada divdesmit ceturtajā jūnijā.

Priimta du tūkstančiai dešimtų metų birželio dvidešimt ketvirtą dieną Liuksemburge.

Kelt Luxembourgban, a kétezer-tizedik év június havának huszonnegyedik napján

Magħmul fil-Lussemburgu, fl-erbgħa u għoxrin jum ta' Ġunju tas-sena elfejn u għaxra.

Gedaan te Luxemburg, de vierentwintigste juni tweeduizend tien.

Sporządzono w Luksemburgu dnia dwudziestego czwartego czerwca roku dwa tysiące dziesiątego.

Feito no Luxemburgo, em vinte e quatro de Junho de dois mil e dez.

Întocmit la Luxemburg, la douăzeci și patru iunie două mii zece.

V Luxemburgu dňa dvadsiateho štvrtého júna dvetisícdesať.

V Luxembourgu, dne štiriindvajsetega junija leta dva tisoč deset.

Tehty Luxemburgissa kahdentalakymmenenentänänä päävänä kesäkuuta vuonna kaksituhakkaymmenen.

Som skedde i Luxemburg den tjugofjärde juni tjugohundratio.

Za Република България

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.
Diese Unterschrift bindet zugleich die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za Českou republiku

På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A Magyar Köztársaság részéről

Għal Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā
Europos Sajungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

For the United States of America

Privitak Protokolu

PRILOG 6.

Vlasništvo i nadzor nad zračnim prijevoznicima trećih zemalja

1. Nijedna ugovorna stranka ne ostvaruje bilo koja raspoloživa prava koja proizlaze iz sporazuma o zračnom prometu s trećom zemljom kako bi odbila, opozvala, suspendirala ili ograničila odobrenja ili dozvole za bilo koje zračne prijevoznike te treće zemlje na temelju toga što druga ugovorna stranka ili njezini državljeni ili oboje imaju značajan udio u vlasništvu tog zračnog prijevoznika.
2. Sjedinjene Države ne ostvaruju bilo koja raspoloživa prava koja proizlaze iz sporazuma o zračnom prometu kako bi odbile, opozvale, suspendirale ili ograničile odobrenja ili dozvole za bilo kojeg zračnog prijevoznika Kneževine Lihtenštajna, Švicarske Konfederacije, države koja je na dan potpisivanja ovog Sporazuma članica ECAA-e, ili bilo koje zemlje u Africi koja na dan potpisivanja ovog Sporazuma provodi Sporazum o otvorenom nebu sa Sjedinjenim Državama, na temelju toga što država članica ili države članice, državljeni takve države ili država, ili oboje, imaju stvaran nadzor nad tim zračnim prijevoznikom.
3. Nijedna ugovorna stranka ne ostvaruje raspoloživa prava koja proizlaze iz sporazuma o zračnom prometu s trećom zemljom kako bi odbila, opozvala, suspendirala ili ograničila odobrenja ili dozvole za bilo koje zračne prijevoznike te treće zemlje na temelju toga što druga ugovorna stranka ili njezini državljeni ili oboje imaju stvaran nadzor nad tim zračnim prijevoznikom, pod uvjetom da je dotična treća zemlja uspostavila suradnju vezanu uz zračni promet s obje ugovorne stranke.
4. Zajednički odbor vodi popis trećih zemalja koje su, prema mišljenju obje ugovorne stranke, uspostavile suradnju vezanu uz zračni promet.

Zajednička izjava

Predstavnici Sjedinjenih Država i Europske unije i njezinih država članica potvrdili su da se Protokol o izmjeni Sporazuma o zračnom prijevozu između Sjedinjenih Američkih Država i Europske zajednice i njezinih država članica, parafiran u Bruxellesu 25. ožujka 2010., mora ovjeriti na drugim jezicima, kako je predviđeno, bilo razmjenom pisama prije potpisivanja Protokola, ili odlukom Zajedničkog odbora nakon potpisivanja Protokola.

Ova Zajednička izjava sastavni je dio Protokola.

Za Sjedinjene Države:

John BYERLY (potpisani)
25. ožujka 2010.

Za Europsku uniju i njezine države
članice:

Daniel CALLEJA (potpisani)
25. ožujka 2010.

MEMORANDUM O SAVJETOVANJU

1. Izaslanstva koja zastupaju Europsku uniju i njezine države članice i Sjedinjene Države sastala su se u Bruxellesu od 23. do 25. ožujka 2010. kako bi završila pregovore o drugoj fazi Sporazuma o zračnom prijevozu. Popisi izaslanstava priloženi su kao Privitak A.
2. Izaslanstva su postigla *ad referendum* dogovor o Protokolu o izmjeni Sporazuma o zračnom prijevozu između Sjedinjenih Država i Europske zajednice i njezinih država članica, potpisanih 25. i 30. travnja 2007. („Protokol”, priložen kao Privitak B), te parafirala njegov tekst. Izaslanstva namjeravaju podnijeti nacrt Protokola svojim nadležnim tijelima na odobrenje, s ciljem njegova stupanja na snagu u bliskoj budućnosti.
3. Upućivanja u ovom memorandumu na Sporazum i članke, stavke i priloge odnose se na Sporazum izmijenjen Protokolom.
4. Izaslanstvo EU-a potvrđilo je da je kao posljedica stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona o izmjeni Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice 1. prosinca 2009., Europska unija zamijenila i naslijedila Europsku zajednicu i da se, od tog datuma, sva prava i obveze, i sva pozivanja na Europsku zajednicu u Sporazumu odnose na Europsku uniju.
5. Izaslanstva su potvrđila da postupci za uzajamno priznavanje regulatornih odredaba u vezi podobnosti i državljanstva zračnih prijevoznika u novom članku 6.a nisu namijenjeni izmjeni uvjeta propisanih prema zakonima i uredbama koje inače primjenjuju ugovorne stranke u smislu obavljanja međunarodnog zračnog prijevoza navedenog u članku 4. Sporazuma.
6. U odnosu na članak 9., izaslanstva su izrazila želju za daljnju suradnju Europske unije i Sjedinjenih Država vezanu uz zrakoplovnu sigurnost, s ciljem postizanja, kad god je moguće, maksimalnog oslanjanja na mjere zaštite svake od ugovornih stranaka, u skladu s primjenljivim zakonima i uredbama, da bi se smanjilo nepotrebno udvostručavanje takvih mjera.
7. Izaslanstva su napomenula da se očekuje da suradnja vezana uz sigurnost uključuje redovita savjetovanja o izmjeni postojećih zahtjeva, prije njihove provedbe ako je to moguće; usku koordinaciju aktivnosti procjene zračnih luka i, kad je moguće i primjereni, inspekcije zračnih prijevoznika; te razmjenu podataka o novim sigurnosnim tehnologijama i postupcima.
8. S ciljem promicanja učinkovitog korištenja raspoloživih resursa, unaprjeđenja sigurnosti i promicanja potpore, izaslanstva su istaknula korist brzih i, kada je moguće, koordiniranih odgovora na nove prijetnje.
9. Oba su izaslanstva istaknula da Protokol ne utječe na odredbe konvencija na snazi između države članice i Sjedinjenih Država radi izbjegavanja dvostrukog oporezivanja prihoda i kapitala.
10. U odnosu na članak 15. stavak 7., izaslanstvo EU-a istaknulo je da se očekuje da pitanja koja bi trebalo uključiti u sve poslove u ovom području uključuju, između ostalog, učinkovitost zaštite okoliša i tehnički integritet mjera, potrebu izbjegavanja konkurentnog iskrivljenja i povećanja emisija ugljika jedne zemlje zbog smanjenja emisija ugljika druge zemlje (*carbon leakage*) i, kada je primjereni, jesu li i na koji bi način takve mjere mogле biti međusobno povezane ili integrirane. Izaslanstvo Sjedinjenih Država istaknulo je da bi pri razvoju preporuka očekivalo usmjerenost, između ostalog, na sukladnost s Čikaškom konvencijom i promicanje ciljeva Sporazuma.
11. Dva su izaslanstva istaknula da ništa u Sporazumu ni na koji način ne utječe na njihove pravne i političke položaje vezane uz razna pitanja zaštite okoliša koja se odnose na zrakoplovstvo.
12. S ciljem priznavanja zajedničkih ciljeva vezanih uz okoliš, izaslanstva su donijela Zajedničku izjavu o sudjelovanju na području okoliša priloženu kao Dodatak C ovom Memorandumu o savjetovanju.

13. Izaslanstvo EU-a ponovno je navelo namjeru EU-a vezanu uz nastavak rada putem Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, s ciljem uspostave ciljeva smanjenja globalnih emisija za međunarodno zrakoplovstvo.
14. Izaslanstva Sjedinjenih Država i Europske unije ponovno su navela namjere Sjedinjenih Država i EU-a vezane uz rad kroz Međunarodnu organizaciju civilnog zrakoplovstva (ICAO) na rješavanju pitanja emisija stakleničkih plinova iz međunarodnog zrakoplovstva. Oba su izaslanstva istaknula doprinose industrije kao potporu ovog postupka.
15. Oba su izaslanstva istaknula da se pozivanja na uravnoteženi pristup u članku 15. stavku 4. odnose na Rezoluciju A35-5 koja je jednoglasno usvojena na 35. skupštini ICAO-a. Izaslanstva su naglasila da su svi aspekti načela uravnoteženog pristupa utvrđeni Rezolucijom važni, uključujući priznavanje toga da „države imaju odgovarajuće pravne obveze, postojeće dogovore, trenutačne zakone i uspostavljene politike koji mogu utjecati na njihovu provedbu uravnoteženog pristupa ICAO-a”.
16. Oba su izaslanstva naglasila svoju potporu primjeni ICAO-ovih „Smjernica za uravnoteženi pristup buci zrakoplova”, koje su trenutačno objavljene u dokumentu ICAO-a 9829 (2. izdanje).
17. U odnosu na članak 15. stavak 5. točku (a), izaslanstvo EU-a naglasilo je da je pojam „zainteresirane strane” definiran u članku 2. točki (f) Direktive 2002/30/EZ sa značenjem „fizičke ili pravne osobe na koje utječu ili bi na njih mogle utjecati mjere smanjenja buke, uključujući operativna ograničenja, ili koje imaju zakonski interes za njihovo uvođenje”. Izaslanstvo EU-a također je istaknulo da, u skladu s člankom 10. navedene Direktive, države članice moraju se pobrinuti da su, radi primjene članaka 5. i 6. te Direktive, postupci za savjetovanje zainteresiranih strana uspostavljeni u skladu s primjenljivim nacionalnim pravom.
18. Potvrđujući izazove povezane s povećanjem prekogranične mobilnosti radnika i strukture trgovачkih društava, izaslanstvo EU-a istaknulo je da Europska komisija pomno prati situaciju i razmatra daljnje inicijative u svrhu poboljšanja provedbe, primjene i izvršenja u ovom području. Izaslanstvo EU-a također se osvrnulo na rad Europske komisije o međudržavnim sporazumima trgovачkih društava i navelo njezinu spremnost obavješćivanja Zajedničkog odbora o navedenoj i ostalim povezanim inicijativama, prema potrebi.
19. Izaslanstvo Sjedinjenih Država istaknulo je da je, u Sjedinjenim Državama, načelo koje dopušta odabir jednog predstavnika za definirani razred ili struku zaposlenika zračnog prijevoznika pomoglo povećati prava letačke posade zračnog prijevoznika i radnika u zračnim lukama da se organiziraju i pregovaraju te dogovore kolektivne ugovore.
20. Oba su izaslanstva napomenula da, u slučaju da ugovorna stranka poduzme mjere suprotne Sporazumu, uključujući članak 21., druga ugovorna stranka može iskoristiti sve primjerene i razmjerne mjere u skladu s međunarodnim pravom, uključujući Sporazum.
21. U vezi članka 21. stavka 4., izaslanstvo EU-a napomenulo je da će reviziju navedenu u tom stavku izvršiti Europska komisija, po službenoj dužnosti ili jednostrano.
22. Izaslanstva su istaknula da bi prometna prava navedena u članku 21. stavku 4. točki (a) bila dodatak onima odobrenima Europskoj uniji i njezinim državama članicama u članku 3. Sporazuma.
23. Izaslanstva su izrazila zadovoljstvo suradnjom između Ministarstva prometa Sjedinjenih Američkih Država i Europske komisije, kako je predviđeno Sporazumom, sa zajedničkim ciljem unaprjeđenja međusobnog razumijevanja zakona, postupaka i praksi međusobnih režima tržišnog natjecanja i učinaka razvoja u industriji zračnog prijevoza, ili učinaka koji će vjerojatno uslijediti, na tržišno natjecanje u sektoru.
24. Izaslanstva su potvrdila angažman tijela nadležnih za tržišno natjecanje vezan uz dijalog i suradnju te načelo transparentnosti, prema zakonskim zahtjevima, uključujući zaštitu povjerljivih poslovnih podataka. Izaslanstva su dalje potvrdila spremnost tijela nadležnih za tržišno natjecanje da, prema potrebi, osiguraju smjernice o proceduralnim zahtjevima.

25. Izaslanstva su istaknula da sva komunikacija sa Zajedničkim odborom ili druga komunikacija vezana uz suradnju u skladu s Prilogom 2. mora biti u skladu s pravilima iznošenja povjerljivih ili tržišno osjetljivih podataka.
26. Za potrebe Priloga 6. stavka 4., izaslanstva su izrazila očekivanje da će Zajednički odbor razviti, u roku od jedne godine od potpisivanja Protokola, odgovarajuće kriterije za utvrđivanje toga jesu li zemlje uspostavile suradnju u odnosima u zračnom prometu.
27. Izaslanstva su pozdravila sudjelovanje predstavnika Islanda i Norveške kao promatrača izaslanstva EU-a i istaknula da će Zajednički odbor nastaviti s razvojem prijedloga u vezi uvjeta i postupaka za pristup Islanda i Norveške Sporazumu, kako je izmijenjen Protokolom.
28. Oba su izaslanstva izrazila očekivanje da će njihova zrakoplovna tijela dozvoliti operacije prema uvjetima Sporazuma, kako je izmijenjen Protokolom, na osnovi prijateljskih odnosa i uzajamnosti, ili na administrativnoj osnovi, od dana potpisivanja Protokola.

*Za izaslanstvo
Europske unije i njezine države članice*

Daniel CALLEJA

*Za izaslanstvo
Sjedinjenih Američkih Država*

John BYERLY

*Privitak C***Zajednička izjava o sudjelovanju na području okoliša**

Izaslanstva Sjedinjenih Država i Europske unije i njezinih država članica ponovno su potvrđila izričitu važnost rješavanja učinaka međunarodnog zrakoplovstva na okoliš. Izrazila su zajednički angažman koji se odnosi na ciljeve vezane uz okoliš utvrđene na 35. skupštini Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO), i nastojanja da:

- (a) ograniče ili smanje broj ljudi na koje buka zrakoplova utječe u značajnoj mjeri;
- (b) ograniče ili smanje učinak emisija zrakoplovstva na lokalnu kvalitetu zraka; i
- (c) ograniče ili smanje učinak emisija stakleničkih plinova koje uzrokuje zrakoplovstvo na globalnu klimu.

Izaslanstva su potvrđila da je ishod 15. konferencije ugovornih stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime i Kopenhaškog dogovora, uključujući zajedničko podupiranje znanstvenog stajališta da bi povećanje svjetske temperature trebalo biti ispod dva stupnja Celzijeva.

Izaslanstva su potvrđila snažnu želju i spremnost ugovornih stranaka da zajedno rade na temelju napretka postignutog na sastanku ICAO-a na visokoj razini o međunarodnom zrakoplovstvu i promjeni klime, kroz povezivanje s međunarodnim partnerima u ICAO-u u zajedničkom naporu uspostave ambicioznog akcijskog programa, uključujući jasnije ciljeve, okvir za tržišno uvjetovane mjere te razmatranje posebnih potreba zemalja u razvoju.

Obje su strane istaknule spremnost na suradnju u Odboru ICAO-a za zaštitu okoliša u zrakoplovstvu (CAEP) da bi se osigurao pravovremen i učinkovit prijedlog njegovog programa rada, uključujući usvajanje svjetske norme CO₂ za zrakoplove i ostalih mjera u vezi promjene klime, buke i kvalitete zraka.

Izaslanstva su napomenula važnost smanjenja učinaka zrakoplovstva na okoliš na sljedeće načine:

- dalnjom suradnjom u programima modernizacije upravljanja zračnim prometom NextGen i SESAR, uključujući Atlantsku inicijativu interoperabilnosti za smanjenje emisija (AIRE),
- promicanjem i ubrzanjem, prema potrebi, razvoja i provedbe novih zrakoplovnih tehnologija i održivih alternativnih goriva, uključujući putem Zajedničke tehnološke inicijative za čisto nebo, Stalnog programa niske energije, emisija i buke (CLEEN), Inicijative za alternativna goriva za komercijalno zrakoplovstvo (CAAFL) i inicijative Održivi način za alternativna goriva i energiju u zrakoplovstvu (SWAFEA), i
- suradnjom sa znanstvenom zajednicom putem, primjerice, Skupine CAEP za učinke i znanost za bolje razumijevanje i kvantificiranje učinaka zrakoplovstva na okoliš, poput učinaka na zdravlje i klime bez CO₂.